

Rada Europy

Europejska Konwencja
Praw Człowieka

PRAWA I WOLNOŚCI W PRAKTYCE

Materiały dydaktyczne

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Pomoce dydaktyczne dla nauczycieli

Sądzę, że niezwykle trudno jest nadać koncepcji praw człowieka jakąś konkretną, określoną postać. Moim zdaniem kluczowa jest tu idea społeczeństwa obywatelskiego.[...] Tak naprawdę społeczeństwo obywatelskie to obywatel uczestniczący w życiu publicznym, znający swe prawa i taki, który wie, jak o nie walczyć [...]

Bronisław Geremek, Rada Europy, 2007*

Musimy być nieustannie czujni jeśli chodzi o prawa człowieka, ponieważ mogą one być bardzo szybko ograniczone zarówno w Europie jak i w innych miejscach. Prawa człowieka są sprawą, która dotyczy każdego z nas, a stwierdzenie to odnosi się zwłaszcza do młodych ludzi; rola nauczycieli jest znacząca i polega na uświadamianiu im tego faktu. Jeżeli młodzi ludzie mają budować oparte na poszanowaniu praw człowieka społeczeństwo, to muszą oni znać mechanizmy, dzięki którym prawa te nabierają znaczenia, a w szczególności poznać międzynarodowy traktat, na mocy którego państwa członkowskie Rady Europy zobowiązane są do przestrzegania podstawowych praw i wolności: **Europejską Konwencją Praw Człowieka (EKPC)**.

Niniejsze, podzielone na część teoretyczną i praktyczną, arkusze są dla nauczyciela nieocenioną pomocą w wychowaniu uczniów na kwestię praw człowieka.

Część "teoretyczna" opisuje, w uproszczeniu, samą Konwencję oraz sposób w jaki funkcjonuje Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wyjaśnia ona także czym zajmuje się Rada Europy. Dziewięć arkuszy, spośród których każdy skupia się na konkretnym artykule Konwencji, zostało zaprojektowanych tak, aby zachęcić uczniów do zastanowienia się nad prawami, które muszą zostać zagwarantowane w każdym demokratycznym społeczeństwie.

Część "praktyczna" oferuje wszelkiego rodzaju ćwiczenia zakresu praw człowieka oparte na analizie, badaniach i dyskusji. Różnorodne, uproszczone "studia przypadków" zostały zaprojektowane tak, aby umożliwić uczniom poznanie problemów prawnych i zrozumienie sposobu działania Trybunału

Zawarte w zestawie pomoce dydaktyczne pozwolą młodym ludziom (przy pomocy ich nauczycieli) na lepsze opanowanie praktycznej wiedzy na temat praw człowieka i podstawowych wolności w Europie.

* Bronisław Geremek, *Rola Rady Europy w jednoczeniu kontynentu*, Rada Europy, Strasburg, 21 Luty 2007. Dostępne pod adresem: www.ena.lu.

Informacje dotyczące EKPC

1 Prawa człowieka w samym sercu Rady Europy

2 Europejska Konwencja oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka

3 Jak działa Trybunał

4 Tryb rozpatrywania sprawy

5 Uproszczona wersja EKPC

6 Artykuły 2 i 3

7 Artykuły 4 i 5

8 Artykuły 8 i 9

9 Artykuły 10 i 11

10 Artykuł 14

Zadania praktyczne

1 Mój kraj a EKPC

2 Studia przypadków

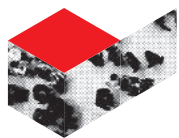
3 Studia przypadków

4 Studia przypadków

5 Quiz

6 Dodatek

Rada Europy: jedyna w swoim rodzaju organizacja

Głównymi zadaniami Rady Europy są:

- ◆ ochrona praw człowieka, demokracji pluralistycznej i rządów prawa
- ◆ działanie na rzecz i wspieranie rozwoju europejskiej tożsamości i różnorodności kulturowej
- ◆ wypracowywanie wspólnych rozwiązań wobec wyzwań przed jakimi stoi społeczeństwo Europy, takich jak: dyskryminacja mniejszości, ksenofobia, nietolerancja, bioetyka i klonowanie, terroryzm, handel ludźmi, zorganizowana przestępczość i korupcja, cyberprzestępczość i przemoc wobec dzieci
- ◆ umacnianie demokratycznej stabilności w Europie poprzez wdrażanie politycznych, prawnych i konstytucyjnych reform.

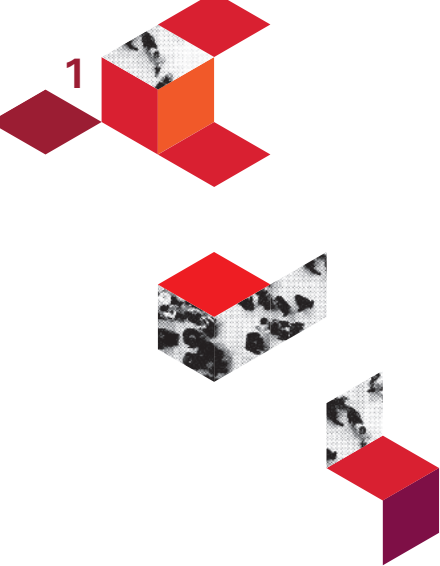
W celu realizacji tych zadań, Rada Europy ma do dyspozycji następujące organy:

- ◆ **Komitet Ministrów Rady Europy:** organ decyzyjny, składający się z ministrów spraw zagranicznych państw członkowskich lub ich stałych przedstawicieli w Strasburgu
- ◆ **Zgromadzenie Parlamentarne:** organ doradczy, którego członkowie są powoływani przez parlamenty narodowe. Składa się z 318 członków i 318 zastępców
- ◆ **Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy:** organ doradczy reprezentujący władze lokalne i regionalne

- ◆ **Europejski Trybunał Praw Człowieka:** organ sądowy gwarantujący przestrzeganie praw zawartych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka każdemu, kto znajduje się pod jego jurysdykcją
- ◆ **Komisarz Praw Człowieka:** niezależny urzędnik, którego zadaniem jest upowszechnianie wiedzy i edukowanie na temat praw człowieka w państwach członkowskich
- ◆ **Konferencja Międzynarodowych Organizacji Samorządowych:** Rada Europy jest otwarta na dialog z ponad 400 międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, którym przyznano status uczestników
- ◆ **Sekretarz Generalny:** wybierany przez Zgromadzenie Parlamentarne na pięcioletnią kadencję szef organizacji, odpowiedzialny za planowanie strategiczne oraz kierowanie programem pracy Rady i budżetem, nadzorujący sposobem zarządzania organizacją
- ◆ **Sekretariat:** ponad 2000 pracowników ze wszystkich 47 państw członkowskich pracuje w siedzibie Rady w Strasburgu (Francja) lub w innych biurach w Europie.

www.coe.int

Większa Europa

Od Reykjavíku do Władywostoku

Założona w 1949 roku przez 10 państw, Rada Europy jest międzynarodową organizacją z siedzibą w Strasburgu (Francja).

Dzisiaj liczy sobie 47 państw członkowskich reprezentujących 800 milionów ludzi.

Członkowie założyciele (5 Maj 1949)

- Belgia
- Dania
- Francja
- Irlandia
- Włochy
- Luksemburg
- Norwegia
- Holandia
- Zjednoczone Królestwo
- Szwecja

Pozostałe państwa członkowskie (w kolejności w jakiej dołączyły)

- Grecja (1949)
- Turcja (1949)
- Islandia (1950)
- Niemcy (1950)
- Austria (1956)
- Cypr (1961)
- Szwajcaria (1963)
- Malta (1965)
- Portugalia (1976)
- Hiszpania (1977)
- Liechtenstein (1978)
- San Marino (1988)
- Finlandia (1989)
- Węgry (1990)
- Polska (1991)
- Bułgaria (1992)
- Estonia (1993)
- Litwa (1993)
- Słowenia (1993)
- Republika Czeska (1993)
- Słowacja (1993)
- Rumunia (1993)
- Andora (1994)
- Łotwa (1995)
- Albania (1995)
- Mołdawia (1995)
- "była Jugosłowiańska Republika Macedonii" (1995)
- Ukraina (1995)
- Federacja Rosyjska (1996)
- Chorwacja (1996)
- Gruzja (1999)
- Armenia (2001)
- Azerbejdżan (2001)
- Bośnia i Hercegowina (2002)
- Serbia (2003)
- Monako (2004)
- Czarnogóra (2007)

Czy wiesz, że...?

Europejska Konwencja Praw Człowieka opiera się bezpośrednio na Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1948 roku.

Czym jest EKPC?

Gwarancja praw człowieka i podstawowych wolności

Europejska Konwencja Praw Człowieka (EKPC) jest **międzynarodowym traktatem**, który został przyjęty w 1950 i wszedł w życie w 1953 roku. Była to pierwsza konwencja Rady Europy, która podjęła temat ochrony praw człowieka. By móc wstąpić do tej organizacji każde państwo musi ją ratyfikować.

Konwencja chroni prawo do:

- ◆ życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego
- ◆ poszanowania życia prywatnego i rodzinnego
- ◆ wolności wyrażania opinii
- ◆ wolności myśli, sumienia i wyznania
- ◆ czynnego i biernego prawa wyborczego
- ◆ rzetelnego procesu sądowego w sprawach cywilnych i karnych
- ◆ własności i do poszanowania swego mienia

Zabrania między innymi:

- ◆ tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania
- ◆ niewolnictwa i pracy przymusowej
- ◆ arbitralne lub bez podstawy prawnej pozbawienia wolności
- ◆ dyskryminacji w korzystaniu z praw i wolności gwarantowanych przez Konwencję
- ◆ wydalania obywateli ze swojego kraju oraz odmowy im wjazdu do niego
- ◆ kary śmierci
- ◆ zbiorowego wydalania cudzoziemców

Od 1950 roku wnoszone były do Konwencji liczne poprawki, a ona sama była inspiracją do powstania wielu innych konwencji Rady Europy. Konwencja składa się z szeregu artykułów uzupełnianych na przestrzeni lat protokołami dodającymi do niej nowe prawa. Orzecznictwo Trybunału sprawia, że Konwencja jest "żywym dokumentem", zdolnym dostosować się do zmian mających miejsce w naszych społeczeństwach.

Traktat międzynarodowy

Porozumienie między państwami zawierane w celu osiągnięcia określonych skutków prawnych w ich wzajemnych relacjach.

Konwencja

Konwencją nazywamy umowę prawną między dwoma lub większą ilością państw. Najpierw podpisują one konwencję, pokazując tym samym, że wyrażają chęć stosowania się do zawartych w niej postanowień, a następnie, kiedy mają pewność, że są w stanie im sprostać, mogą ją ratyfikować, tzn. zobowiązać się do kierowania się jej wartościami i instrukcjami.

Protokół do konwencji

Protokołem do konwencji nazywamy tekst, który dołącza do niej jedno lub więcej praw lub wprowadza zmiany do niektórych zawartych w niej przepisów. Protokoły, które dołączają prawa do konwencji, są wiążące tylko dla tych krajów, które je podpisały i ratyfikowały. Do EKPC zostało przyjętych 14 dodatkowych protokołów.

www.human-rights-convention.org

Czy wiesz, że...?

Europa nie jest jedynym kontynentem, który posiada trybunał stojący na straży praw człowieka. Oprócz niego istnieją jeszcze dwa inne: Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka i Afrykański Trybunał Praw Człowieka i Ludów. W 2008 roku, w 60. rocznicę ogłoszenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, ich przedstawiciele spotkali się na seminarium w Strasburgu. W swoim przemówieniu Jean-Paul Costa, Przewodniczący Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, powiedział: "Czy istnieje lepszy sposób na pokazanie uniwersalnego zakresu praw człowieka?"

Rola Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Gwarancja demokracji i rządów prawa

Ustanowiony w 1959 roku, Europejski Trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu (Francja) jest organem sądowym gwarantującym wszystkim podlegającym jurysdykcji państw, które ratyfikowały Europejską Konwencję Praw Człowieka, przestrzeganie zawartych w niej praw.

Liczba sędziów Trybunału jest taka sama jak liczba Państw Stron Konwencji. Sędziowie są całkowicie niezależni, nie reprezentują swoich państw i są wybierani przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy.

W ciągu 50 lat swojego istnienia Trybunał wydał ponad 10.000 orzeczeń. Orzeczenia te są wiążące dla państw, które ratyfikowały Konwencję i zobowiązują je do usunięcia skutków naruszeń zgłaszanych przez stronę skarżącą oraz do przeprowadzenia (pod nadzorem Komitetu Ministrów) zmian w ustawodawstwie i stosowanych praktykach. Konwencja, jako dokument stale nowelizowany, pomaga orzecznictwu Trybunału w stawianiu czoła nowym wyzwaniom oraz stanowi umocnienie rządów prawa i demokracji w Europie

Z powodu znacznego wzrostu liczby spraw do rozpatrzenia, przeprowadza się obecnie szereg reform mających na celu zapewnienie skuteczności Trybunału. Najważniejsza z nich została zainicjowana w czerwcu 2010 roku.

Orzeczenie

Orzeczenie wydane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka dotyczące strony merytorycznej wniosku lub, innymi słowy, sama skarga. Nie należy go mylić z...

... Decyzją

Decyzja Trybunału dotycząca dopuszczalności wniosku. Trybunał weryfikuje, czy spełnione zostały kryteria formalne.

Wniosek lub sprawa

Spór do rozstrzygnięcia przez Trybunał.

Skargi

Powód, dla którego składa się wniosek. Skargi są rozpatrywane, kiedy Trybunał zajmuje się stroną merytoryczną wniosku.

Niedopuszczalny

Wniosek, który jest bezzasadny lub niewystarczająco uzasadniony uznaje się za niedopuszczalny i odrzuca się go.

Czy wiesz, że...?

Skarżący nie mają obowiązku wnoszenia skargi w jednym z dwóch oficjalnych języków Trybunału (angielskim i francuskim); mogą ją złożyć w jednym z oficjalnych języków krajów, które ratyfikowały Konwencję. Rozprawy mają miejsce w Budynku Praw Człowieka w Strasburgu. Są one jawne, chyba że przewodniczący Izby lub Wielkiej Izby Trybunału zdecyduje inaczej.

Składanie wniosku

Warunki, jakie należy spełnić

Kto może złożyć wniosek do Trybunału?

Wnioski mogą być wnoszone bezpośrednio przez osoby lub państwa, które sądzą, że doszło do naruszenia ich praw. Konwencja wyróżnia dwa rodzaje **skarg**:

- ◆ skargi indywidualne, składane przez osobę indywidualną, grupę osób lub organizację pozarządową (NGO) przeciwko jednemu lub więcej państw;
- ◆ skargi międzypaństwowe, wnoszone przez jedno państwo przeciwko drugiemu.

Od czasu powstania Trybunału prawie wszystkie skargi wniesione zostały przez osoby indywidualne.

Wymogi formalne

W pierwszej kolejności Trybunał musi stwierdzić czy skarga jest **dopuszczalna**. By taką była, musi spełnić pewne warunki określone w Konwencji. Skarżący muszą na przykład udowodnić, że wyczerpali "wszystkie przewidziane w prawie wewnętrznym środki odwoławcze" (ogólnie rzecz biorąc, oznacza to, że Sąd Najwyższy odrzucił ich skargę) i złożyć skargę w ciągu sześciu miesięcy od wydania w ich kraju ostatecznego wyroku.

Skarga/skarżący

Konwencja wyróżnia dwa rodzaje skarg: skargi indywidualne (wnoszone przez osobę indywidualną, grupę osób, przedsiębiorstwo lub organizację pozarządową) i skargi międzypaństwowe (wnoszone przez jedno państwo przeciwko drugiemu).

Dopuszczalność

Skarga musi być zgodna z określonymi wymaganiami (muszą np. zostać wyczerpane wszystkie dostępne w prawie wewnętrznym środki odwoławcze, musi ona być złożona w ciągu sześciu miesięcy i odnosić się do naruszenia prawa chronionego przez EKPC), w przeciwnym wypadku Trybunał wydaje decyzję o niedopuszczalności i odrzuca skargę.

Ugoda

Porozumienie między stronami, które kładzie kres skardze, jeśli Trybunał uzna, że kwestia praw człowieka nie jest wystarczającym powodem do kontynuowania sprawy. Kiedy skarżący i państwo zgadzają się na taką formę rozstrzygnięcia sporu, państwo płaci zazwyczaj skarżącemu pewną sumę pieniędzy.

Cykl obiegu skargi

Schemat procedur

Czy wiesz, że...?

Sędziowie są wybierani przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy na podstawie listy trzech kandydatów, których proponuje każde państwo. Wyberani są oni na jedną, trwającą dziewięć lat, kadencję.

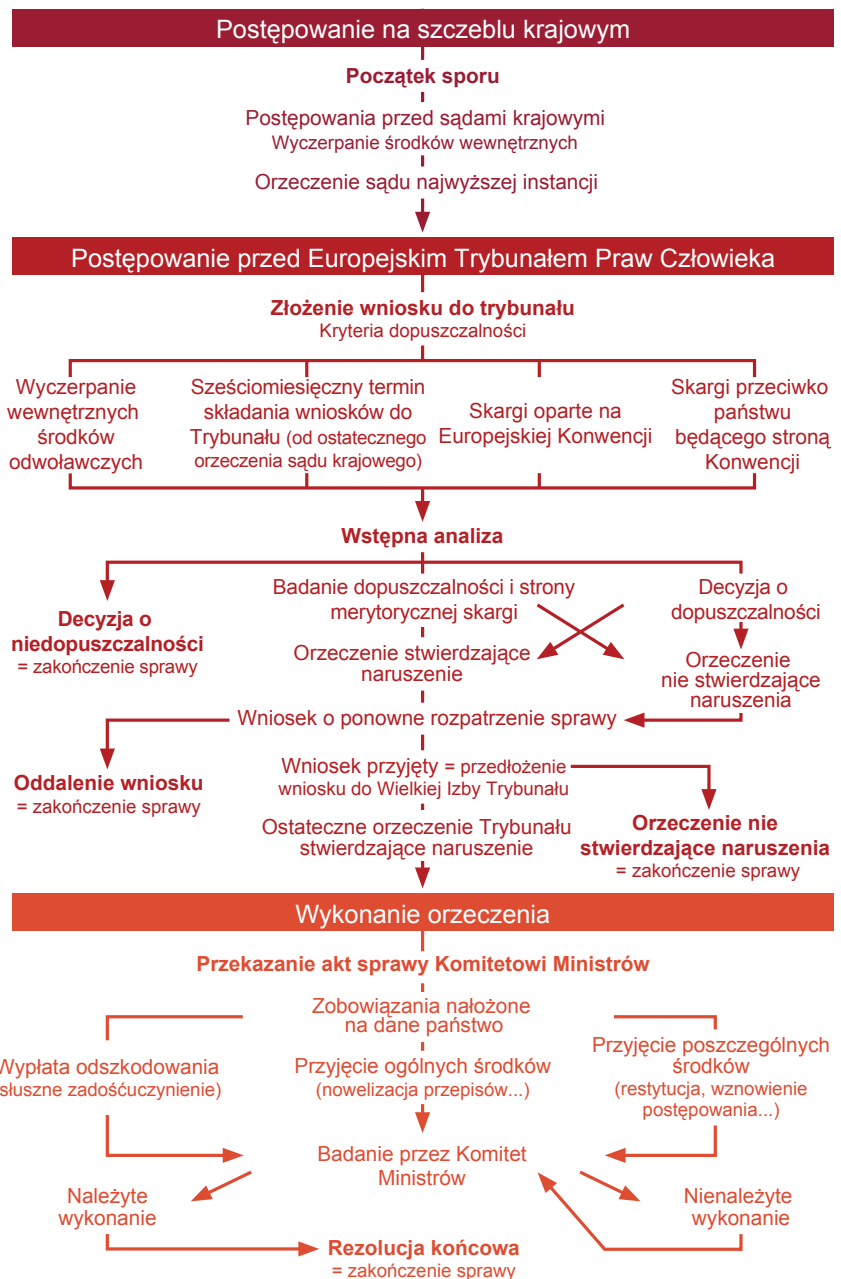
Wielka Izba Trybunału

Jest powiększonym składem orzekającym Trybunału złożonym z 17 sędziów. Wielka Izba może rozpatrywać sprawę w trybie odwoławczym lub mogą być do niej kierowane sprawy, które dotyczą poważnych kwestii związanych z prawami człowieka.

Słuszne zadośćuczynienie – Uszczerbek materialny i niematerialny

Kiedy Trybunał dopatry się winy ze strony państwa lub stwierdzi, że skarżący doznał uszczerbku, może przyznać mu słuszne zadośćuczynienie, tzn. pewną sumę pieniędzy w ramach rekompensaty za ten uszczerbek.

Może on być materialny (utrata własności lub źródła dochodu) lub niematerialny (cierpienie, obraza godności, itd....)

Czy wiesz, że...?

Wykonanie orzeczenia pozostaje pod nadzorem Komitetu Ministrów do czasu osiągnięcia pożądanego rezultatu. Komitet Ministrów bierze czynny udział w poszukiwaniu rozwiązań oferując swoją pomoc lub, jeśli to konieczne, poprzez wywieranie nacisku. Gdy Komitet uzna, że orzeczenie zostało w pełni wykonane, to publicznie przyjmuje "Rezolucję końcową", określającą w sposób szczegółowy podjęte działania.

Orzeczenia Trybunału są wiążące: jeśli stwierdzi on naruszenie, dany kraj zobowiązany jest do wykonania orzeczenia poprzez podjęcie działań w celu zapewnienia, że podobne naruszenie nie będzie miało miejsca oraz w celu usunięcia odczuwanych przez jego ofiarę skutków. Trybunał może również nakazać państwu wypłatę na rzecz skarżącego pewnej sumy pieniędzy jako "słusznego zadośćuczynienia", w ramach którego pieniądze o których mowa pełnią funkcję odszkodowania. Niezbędne mogą okazać się również inne szczególne środki, takie jak uwolnienie skarżącego w przypadku gdy jest on przetrzymywany, umożliwienie mu ponownego nawiązania kontaktu z jego dziećmi, udzielenie mu zezwolenia na pobyt, itd..

Institucją, która odpowiada za monitorowanie, czy orzeczenia Trybunału są wykonywane, jest Komitet Ministrów Rady Europy: pomaga on w określeniu niezbędnych działań i znalezieniu rozwiązań w przypadku, gdy ich podjęcie okazuje się problematyczne. Ponadto, ocenia on skuteczność podjętych działań w odniesieniu do skarżącego oraz wszelkich innych osób, które mogą się znaleźć w takiej samej sytuacji.

Przykłady działań o charakterze ogólnym podjęte przez państwa, które zastosowały się do orzeczenia Trybunału:

- ◆ w Austrii przełamano telewizyjny monopol
- ◆ w Belgii wniesiono poprawki do ustaw o bezdomnych i podjęto działania mające na celu zakaz dyskryminacji dzieci urodzonych w związkach pozamałżeńskich
- ◆ w Bułgarii została stworzona alternatywa dla obowiązkowej służby wojskowej dla osób odrzucających ją z powodu osobistych przekonań
- ◆ w Chorwacji wprowadzono skuteczny środek prawny, dzięki któremu zbyt długie postępowania sądowe uległy skróceniu
- ◆ w Czechach ustanowiono nowe prawo upadłościowe
- ◆ w Danii rozszerzono prawo zwalniające z obowiązku przynależności do związków zawodowych
- ◆ w Finlandii wniesiono poprawki do ustawy o opiece nad dzieckiem oraz prawie do odwiedzin

Co dzieje się po wydaniu orzeczenia przez Trybunał?

Wykonanie i wpływ orzeczeń

- ◆ we Francji, Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwie ustanowiono prawo dotyczące podsłuchu telefonicznego
- ◆ w Niemczech przyznano znanym osobom większe prawo do decydowania o upublicznianiu prywatnych zdjęć
- ◆ w Grecji poprawie uległy warunki zatrzymania obcokrajowców oczekujących na deportację
- ◆ na Węgrzech wprowadzono bardziej przejrzyste zasady dotyczące podejmowania decyzji o przedłużeniu pobytu w areszcie przed rozprawą
- ◆ w Irlandii przestano karać za akty homoseksualne
- ◆ we Włoszech nałożono na obrońców obowiązek stawiania się na rozprawach przed Sądem Kasacyjnym
- ◆ na Łotwie zniesiono testy językowe dyskryminujące kandydatów biorących udział w wyborach
- ◆ w Mołdawii uznano wolność wyznania
- ◆ w Holandii wprowadzono poprawki do ustaw o przetrzymywaniu osób z zaburzeniami psychicznymi
- ◆ w Polsce wprowadzono skuteczny system odszkodowań dla osób, którym po drugiej wojnie światowej skonfiskowano majątki
- ◆ w Rumunii zlikwidowano postanowienia umożliwiające uchylene ostatecznej decyzji sądu
- ◆ w Rosji poprawie uległo świadczenie pomocy społecznej ofiarom Czarnobyla
- ◆ na Słowacji wprowadzono poprawki do ustawy o umieszczeniu dzieci w rodzinach zastępczych
- ◆ w Słowenii podjęto środki mające na celu zapobieżenie złemu traktowaniu przez policję
- ◆ w Szwecji wniesiono poprawki do przepisów dotyczących procesów publicznych
- ◆ w Szwajcarii dokonano przeglądu systemu sądów i procedur karnych
- ◆ w Turcji zniesiono obecność wojskowych sędziów w sądach bezpieczeństwa państwowego
- ◆ na Ukrainie zmodyfikowano prawo dotyczące procesów o zniesławienie
- ◆ w Zjednoczonym Królestwie zakazano stosowania kar cielesnych w szkołach

Przykłady działań o charakterze indywidualnym podjęte przez państwa, które zastosowały się do orzeczenia Trybunału:

- ◆ w Azerbejdżanie niesłusznie zwolniony wnioskodawca został przywrócony do pracy
- ◆ w Bośni i Hercegowinie zwrócono wnioskodawczyni jej oszczędności
- ◆ w Bułgarii, prokurator generalny poprosił o ponowne rozpoczęcie przewodu sądowego uznanego za niesprawiedliwy
- ◆ w Chorwacji władze zwróciły wnioskodawcy przetrzymywany przez nich paszport
- ◆ na Cyprze wnioskodawca mógł zagłosować
- ◆ w Czechach wnioskodawcy przyznano emeryturę, której wypłacanie wcześniej zawieszono
- ◆ w Finlandii rodzice mogli nadać swojemu synowi wybrane przez nich, a odrzucone przez władze, imię
- ◆ w Gruzji zatrzymany na podstawie arbitralnej decyzji wnioskodawca został uwolniony
- ◆ w Niemczech ojcu nieślubnego, porzuconego przez swoją matkę dziecka, przyznano prawo do opieki nad nim
- ◆ w Grecji wnioskodawcy mogli otworzyć szkołę
- ◆ na Węgrzech przyznano pewnemu historykowi dostęp do niejawnych dokumentów
- ◆ na Łotwie wnioskodawca przetrzymywany w nieodpowiednich do swego wieku (miał 84 lata) warunkach, został wypuszczony
- ◆ na Litwie odnoszące się do wnioskodawcy dane zostały usunięte z listy obcokrajowców mających zakaz przebywania w kraju
- ◆ w Mołdawii uznano i zarejestrowano kościół
- ◆ w Czarnogórze osoba bezprawnie okupująca dom wnioskodawcy została wyeksmitowana
- ◆ w Polsce usunięto zapis świadczący o skazaniu wnioskodawcy za zniesławienie
- ◆ w Portugalii jeszcze raz zezwolono ojcu na widywanie swojego syna
- ◆ w Rumunii dawni właściciele znacjonalizowanych nieruchomości mogli odzyskać swoje majątki bądź uzyskać odszkodowanie
- ◆ w Rosji wnioskodawcy zostało przyznane obywatelstwo
- ◆ na Słowacji wnioskodawca mógł zakwestionować wynik testu na ustalenie ojcostwa
- ◆ w Szwajcarii ojciec zabranego przez matkę i ukrywanego w Mozambiku dziecka, mógł je odnaleźć
- ◆ w Turcji został zniesiony zakaz działalności politycznej nałożony na członków rozwiązanych partii
- ◆ w Zjednoczonym Królestwie uznano, że wnioskodawca był ofiarą testów chemicznych, przeprowadzonych podczas jego służby wojskowej, i w związku z tym podwyższono mu emeryturę

Europejska Konwencja Praw Człowieka

*Uproszczona wersja wybranych artykułów i protokołów**

Streszczenie preambuły

Rządy państw członkowskich Rady Europy działają na rzecz pokoju i większej jedności opartej na poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności.

Stworzona przez nie Konwencja jest pierwszym krokiem na drodze do egzekwowania praw zawartych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

◆ Artykuł 1 – Obowiązek przestrzegania praw człowieka

Państwa mają obowiązek zapewnić każdemu prawa określone w Konwencji.

◆ Artykuł 2 – Prawo do życia

Każdy człowiek ma prawo do życia.

◆ Artykuł 3 – Zakaz tortur

Nikt nie ma prawa poniżyć ani torturować drugiego człowieka. Godność ludzka musi być uszanowana nawet w przypadku zatrzymania.

◆ Artykuł 4 – Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

Zabronione jest traktowanie kogoś jak niewolnika i zmuszanie go do pracy.

◆ Artykuł 5 – Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego

Każdy ma prawo do wolności.

Jeśli ktoś zostanie aresztowany, ma prawo wiedzieć z jakiego powodu.

Osoba aresztowana ma prawo stanąć wkrótce po tym przed sądem lub zostać zwolniona do czasu, aż rozpocznie się proces sądowy.

◆ Artykuł 6 – Prawo do rzetelnego procesu sądowego

Każdy ma prawo do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem.

Każdego oskarżonego o popełnienie przestępstwa uważa się za niewinnego, dopóki nie udowodni się mu winy. Ma on prawo do skorzystania z pomocy adwokata, która jest bezpłatna w przypadku, gdy oskarżony nie ma wystarczających środków na pokrycie kosztów obrony.

◆ Artykuł 7 – Zakaz karania bez podstawy prawnej

Nie można uznać kogoś za winnego popełnienia czynu, jeśli czyn ten w czasie jego popełnienia nie był zagrożony karą.

◆ Artykuł 8 – Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego

Każdy ma prawo do poszanowania jego życia prywatnego i rodzinnego, mieszkania i korespondencji.

◆ Artykuł 9 – Wolność myśli, sumienia i wyznania

Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania. Każdy może uzewnętrzniać swe przekonania zarówno prywatnie jak i publicznie. Jeśli chce, może je również zmienić.

◆ Artykuł 10 – Wolność wyrażania opinii

Każdy ma prawo do odpowiedzialnego wyrażania swoich opinii w mowie i w piśmie, jak również do otrzymywania informacji od innych. Prawo to obejmuje także wolność prasy.

◆ **Artykuł 11 – Wolność zgromadzeń i stowarzyszenia się**

Każdy ma prawo do uczestniczenia w pokojowych zgromadzeniach, jak również do zakładania stowarzyszeń i przystępowania do nich. Prawo to obejmuje także związki zawodowe.

◆ **Artykuł 12 – Prawo do zawarcia małżeństwa**

Każdy ma prawo zawrzeć małżeństwo i mieć rodzinę.

◆ **Artykuł 13 – Prawo do skutecznego środka odwoławczego**

W przypadku naruszania czyichś praw, może on oficjalnie wnieść skargę do sądu lub innych organów publicznych.

◆ **Artykuł 14 – Zakaz dyskryminacji**

Każdy, niezależnie od koloru skóry, płci, języka, jakim się posługuje, politycznych lub religijnych przekonań bądź pochodzenia, może korzystać z wymienionych w Konwencji praw.

◆ **Artykuły od 19 do 51**

Artykuły te objaśniają sposób, w jaki działa Europejski Trybunał Praw Człowieka.

◆ **Artykuł 34 – Skargi indywidualne**

Jeśli w jednym z państw członkowskich naruszone zostały zawarte w Konwencji prawa, to w pierwszej kolejności należy się zwrócić do odpowiednich krajowych instytucji. Jeśli nie przyniesie to pożądanego skutku, można zwrócić się bezpośrednio do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

◆ **Artykuł 52 – Zasięganie informacji przez Sekretarza Generalnego**

Na żądanie Sekretarza Generalnego Rady Europy, rząd ma obowiązek wyjaśnić, w jaki sposób prawo wewnętrzne zapewnia skuteczne stosowanie postanowień Konwencji.

Protokoły do Konwencji

◆ **Artykuł 1 protokołu nr 1 – Ochrona własności**

Każdy ma prawo do poszanowania swego mienia.

◆ **Artykuł 2 protokołu nr 1 – Prawo do nauki**

Każdy ma prawo uczęszczania do szkoły.

◆ **Artykuł 3 protokołu nr 1 – Prawo do wolnych wyborów**

Każdy ma prawo do wyboru władz swego państwa w wyborach opartych na tajnym głosowaniu.

◆ **Artykuł 2 protokołu nr 4 – Prawo do swobodnego poruszania się**

Każdy, kto legalnie przebywa na terytorium państwa, ma prawo do swobodnego poruszania się i do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania na tym terytorium.

◆ **Artykuł 1 protokołu nr 6 – Zniesienie kary śmierci**

Znosi się karę śmierci.

◆ **Artykuł 2 protokołu nr 7 – Prawo do odwołania w sprawach karnych**

Każdy, kto został uznany przez sąd za winnego popełnienia przestępstwa, ma prawo do rozpatrzenia jego sprawy przez sąd wyższej instancji.

◆ **Artykuł 3 protokołu nr 7 – Odszkodowanie za bezprawne skazanie**

Każdemu skazanemu prawomocnie za przestępstwo, który odbył karę w wyniku takiego skazania, a następnie został uniewinniony lub ułaskawiony, przysługuje prawo do odszkodowania.

◆ **Artykuł 1 protokołu nr 12 – Ogólny zakaz dyskryminacji**

Władze publiczne nie mogą dyskryminować nikogo ze względu na kolor skóry, płeć, język, polityczne lub religijne przekonania lub pochodzenie.

www.human-rights-convention.org

* Niniejszy dokument został opracowany przez Dyрекcyję Komunikacji Rady Europy we współpracy z Wydziałem prasy i public relations Trybunału oraz Wydziałem informacji i wydawniczym Dyrekcji Generalnej ds. Praw Człowieka i Spraw Prawnych. Uproszczona wersja Europejskiej Konwencji Praw Człowieka jest przeznaczona wyłącznie do celów edukacyjnych; opiera się ona na uproszczonej wersji Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka stworzonej przez Amnesty International i innych. Jedyne prawnie autentycznymi tekstami są sporządzone w języku angielskim i francuskim wersje Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz jej protokołów.

Artykuł 2 chroni prawo każdego człowieka do życia.

Jest ono jednym z najważniejszych praw w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, ponieważ bez prawa do życia niemożliwe jest korzystanie z innych praw gwarantowanych przez Konwencję.

Artykuł 2 nakłada na państwa szereg obowiązków:

- ◆ obowiązek zaniechania umyślnego pozbawiania życia
- ◆ obowiązek podejmowania działań zmierzających do ochrony życia ludzkiego. Wymaga to wprowadzenia przepisów i sankcji karnych aby odwieść ludzi od krzywdzenia innych oraz przeprowadzania gruntownych dochodzeń w sprawie śmierci.

Artykuł 2 :

Każdy ma prawo do życia.

Prawo do *Życia*

W PRAKTYCE, ***prawo do życia obejmuje...***

... **ochronę więźniów:** państwa muszą podjąć działania niezbędne w celu ochrony życia osób przetrzymywanych w więzieniu.

W 2006 roku Trybunał dopatrzyl się naruszenia Artykułu 2 w sprawie *Renolde przeciwko Francji*. H el ene Renolde oskarżyła władze francuskie o niepodjęcie niezbędnych środków w celu ochrony życia jej brata, który powiesił się w swojej celi w więzieniu Bois-d'Arcy w lipcu 2000 roku, gdzie przebywał w areszcie tymczasowym. Trybunał zaobserwował między innymi, że cierpiący z powodu poważnych zaburzeń psychicznych i mający skłonności samobójcze więźniowie wymagali specjalnych środków dostosowanych do stanu ich zdrowia.

... **ochronę przed zagrożeniami płynącymi ze środowiska:** państwa muszą podjąć działania mające na celu ochronę zdrowia jednostek i zapobieganie zagrożeniom płynącym ze środowiska.

W 2008 roku Trybunał dopatrzyl się naruszenia Artykułu 2 w sprawie *Budayeva i inni przeciwko Rosji*. Sześcioro wnioskodawców - mieszkańców miasta Tyrnauz, położonego w górzystym rejonie u podnóża Elbrusu w Kabardo-Bałkarii (Rosja), gdzie od 1937 roku corocznie odnotowywano lawiny błotne, zwłaszcza w lecie - oskarżyło rosyjskie władze o to, że nie ostrzegły one miejscowej ludności przed lawiną błotną, która w lipcu 2000 roku zdevastowała Tyrnauz. Zarzuty dotyczyły także zaniechania podjęcia akcji ewakuacyjnej i wdrożenia polityki pomocy w sytuacjach wyjątkowych oraz, już po katastrofie, zaniechanie przeprowadzenia śledztwa.

Artykuł 3 Konwencji zabrania tortur oraz niehumanitarnego i poniżającego traktowania we wszelkich okolicznościach, także w kontekście międzynarodowej walki z terroryzmem.

Państwa mają obowiązek wprowadzenia środków zapobiegawczych takich jak przepisy, które uznają działania naruszające Artykuł 3 za przestępstwo oraz przeprowadzania gruntownych dochodzeń w sprawie wszelkich podejrzeń dotyczących stosowania tortur lub przypadków złego traktowania.

Ochrona przed stosowaniem tortur jest powszechnie uznaną i niekwestionowaną w prawie międzynarodowym zasadą; w tym celu Rada Europy (np. Europejska Konwencja o Zapobieganiu Torturom i Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi) oraz Organizacja Narodów Zjednoczonych sporządziły odpowiednie konwencje.

Artykuł 3:

Nikt nie ma prawa kogokolwiek skrzywdzić lub poddać torturom.

Zakaz

tortur

***W PRAKTYCE,
zakaz tortur stosuje się
np. w przypadku...***

... brutalności policji podczas przesłuchań: techniki przesłuchań stosowane przez organy ścigania muszą być zgodne z prawami, jakie gwarantuje Artykuł 3.

W 2007 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 3 w sprawie *Mammadov przeciwko Azerbejdżanowi*. Sardor Jalaloglu Mammadov, Sekretarz Generalny Demokratycznej Partii Azerbejdżanu (jednej z opozycyjnych partii, która uważała wyniki przeprowadzonych w październiku 2003 roku wyborów prezydenckich za sfałszowane) został zatrzymany i 18 grudnia 2003 roku znalazł się w policyjnym areszcie. Trybunał stwierdził, że Mammadov został tam poddany torturom, a władze nie przeprowadziły skutecznego postępowania w sprawie zarzutów o stosowanie tortur.

... ekstradycji i deportacji: Trybunał może dopatryć się naruszenia Artykułu 3 jeśli czyjaś ekstradycja lub deportacja do innego kraju mogłaby oznaczać realne niebezpieczeństwo narażenia go na złe traktowanie.

W 2008 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 3 w sprawie *Saadi przeciwko Włochom*. Sprawa dotyczyła ewentualnej deportacji Nassima Saadiego do Tunezji, gdzie, jak twierdził, został w 2005 roku pod swoją nieobecność skazany na 20 lat pozbawienia wolności za członkostwo w terrorystycznej organizacji działającej w czasie pokoju za granicą i za podżeganie do terroryzmu. Trybunał uznał, że decyzja o deportacji wiązałaby się z naruszeniem Artykułu 3.

Artykuł 4 Konwencji zabrania niewolnictwa, poddaństwa oraz przymusowej i obowiązkowej pracy. Obejmuje on także handel ludźmi.

Również poszczególne państwa zobowiązane są do posiadania prawodawstwa, które gwarantuje skuteczną ochronę przed takimi aktami.

Artykuł 4:

Nikt nie może być trzymany w niewoli bądź zmuszany do świadczenia przymusowej pracy.

Zakaz *niewolnictwa i pracy przymusowej*

***W PRAKTYCE,
zakaz niewolnictwa i pracy
przymusowej obejmuje...***

... ochronę pracowników wykonujących pracę w domu: państwa muszą podjąć działania w celu ochrony takich osób przed niewolnictwem.

W 2005 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 4 w sprawie *Siliadin przeciwko Francji*. Siwa-Akofa Siliadin wniosła skargę, w której stwierdziła, że francuskie prawo karne nie zagwarantowało jej wystarczającej ochrony przed “poddąństwem”, w jakim żyła, lub co najmniej ochrony przed “przymusową i obowiązkową” pracą, jaką zmuszona była świadczyć, a która w praktyce uczyniła z niej niewolnika. Trybunał stwierdził, że

obowiązujące ówczesnie we Francji prawodawstwo nie zagwarantowało skarżącej skutecznej, uwzględniającej specyfikę sytuacji w jakiej się znalazła, ochrony przed działaniami, których stała się ofiarą.

... działania zwalczające handel ludźmi: w styczniu 2010 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 4 w sprawie *Ranstsev przeciwko Cyprowi i Rosji*, stwierdzając, że władze Cypru i Rosji nie zagwarantowały dwudziestoletniemu artyście kabaretowemu dostatecznej ochrony przed handlem ludźmi. Był to pierwszy wyrok Trybunału dotyczący handlu ludźmi.

Artykuł 5.:

Każdy, kto został aresztowany, ma prawo wiedzieć o przyczynach zatrzymania i stawianych mu zarzutach.

Osoba aresztowana ma prawo stanąć wkrótce po tym przed sądem lub zostać zwolniona do czasu, aż rozpocznie się proces sądowy.

Artykuł 5 Konwencji oferuje szereg możliwości weryfikacji, czy zostało się zatrzymanym zgodnie z prawem i, co za tym idzie, ochrony ludzi przed podejmowanymi w sposób arbitralny decyzjami o aresztowaniu i przetrzymywaniu.

Państwa są zobowiązane także do zapewnienia przetrzymywanym osobom szeregu proceduralnych gwarancji; każdy aresztowany musi jak najwcześniej zostać poinformowany o powodach takiej decyzji i zostać niezwłocznie postawiony przed sądem lub zwolniony do czasu gdy nie rozpocznie się przewód sądowy. Co więcej, każdy, kto został aresztowany niezgodnie z prawami gwarantowanymi przez Artykuł 5, ma prawo do odszkodowania.

Prawo do *wolności* i *bezpieczeństwa osobistego*

W PRAKTYCE,
prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego ma zastosowanie np. w przypadku...

... bezprawnego zatrzymania: Konwencja chroni jednostki przed bezprawnym lub arbitralnym zatrzymaniem.

W 2004 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 5 w sprawie *Frommelt przeciwko Liechtensteinowi*. Peter Frommelt został w 1997 roku umieszczony w areszcie tymczasowym pod zarzutem malwersacji finansowych i oszustwa. Skarżący twierdził, że podczas jego pobytu w areszcie tymczasowym doszło do uchybień proceduralnych.

... bezprawnego zatrzymania: w kwietniu 2004 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 5 w sprawie *Assanidze przeciwko Gruzji*. Tengiz Assanidze był byłym burmistrzem Batumi i członkiem Najwyższej Rady Adżerskiej Republiki Autonomicznej. Był on przetrzymywany w areszcie ponad trzy lata po swoim uniewinnieniu przez gruziński Sąd Najwyższy w 2001 roku. Trybunał uznał, że był on zatrzymany na podstawie arbitralnej decyzji i że państwo gruzińskie musi jak najszybciej zapewnić jego uwolnienie. Był to pierwszy wyrok Trybunału, w którym nakazywał on jakiemuś państwu niezwłoczne uwolnienie skarżącego.

Artykuł 8 Konwencji gwarantuje poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, mieszkania oraz korespondencji.

Państwo nie może ingerować w życie prywatne jednostki, ale jednocześnie ma obowiązek chronić jego zarówno fizyczną jak i psychiczną spójność.

Europejski Trybunał Praw Człowieka interpretuje pojęcie ochrony "życia prywatnego i rodzinnego" dość szeroko. Naruszeniami Artykułu 8 są np. deportacja obcokrajowca; zakaz prywatnych, podejmowanych za zgodą obydwu stron, aktów homoseksualnych; odmowa ze strony państwa, by osobie zatrzymanej umożliwić wzięcie udziału w pogrzebie członka rodziny; lub odmowa ze strony państwa, by ustalić ojcostwo w przypadku, gdy dziecko urodziło się martwe.

Artykuł 8:

Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i korespondencji.

Prawo do poszanowania życia *prywatnego* i *rodzinnego*

W PRAKTYCE, *prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego stosuje się np. w przypadku...*

... publikacji naruszających czyjąś prywatność: znane osobistości i członkowie rodzin królewskich powołują się na Artykuł 8 w celu ochrony swojej prywatności przed mediami.

W 2004 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 8 w sprawie *von Hannover przeciwko Niemcom*. Księżniczka Caroline von Hannover bezskutecznie zwracała się do niemieckich sądów o wydanie nakazu uniemożliwiającego dalszą publikację serii zdjęć, które ukazały się w latach 90. w niemieckich czasopismach, twierdząc, że naruszone zostało jej prawo do ochrony życia prywatnego i kontroli nad korzystaniem z jej wizerunku. Trybunał orzekł, że każdy, także osoby znane publicznie, mogą mieć "uzasadnione oczekiwanie", że ich życie prywatne będzie podlegało ochronie.

... przyznania opieki nad dzieckiem po rozwodzie: państwa muszą podejmować działania mające na celu egzekwowanie orzeczeń sądów, które zapewniają zachowanie bliskich relacji między rodzicami i dziećmi.

W 2006 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 8 w sprawie *Bajrami przeciwko Albanii*. Agim Bajrami wniósł skargę, ponieważ nie mógł wyegzekwować postanowienia sądu, które dawało mu prawo do opieki nad córką, która została zabrana przez jego byłą żonę do Grecji. Podkreślając, że Konwencja wymaga od państw, by zgodnie z prawomocnymi wyrokami sądów państwowych podejmowały niezbędne działania w celu ponownego zjednoczenia rodziców z dziećmi, Trybunał orzekł, że nastąpiło naruszenie prawa do poszanowania życia rodzinnego.

Artykuł 9 chroni prawo każdego człowieka do wolności myśli, sumienia i wyznania. Prawa te są nienaruszalne, podobnie jak prawo do zmiany religii lub wyznania. Wszystkie uznane systemy wierzeń są chronione na mocy Artykułu 9.

Artykuł 9:

Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania.

Wolność *myśli,* *sumienia i* *wyznania*

W PRAKTYCE,
prawo do wolności myśli, sumienia i
wyznania obejmuje...

... prawo do swobodnego praktykowania religii: państwa muszą respektować prawa chronione przez Artykuł 9.

W 1993 roku Trybunał dopatrzyl się naruszenia Artykułu 9 w sprawie *Kokkinakis przeciwko Grecji*. Minos Kokkinakis, świadek Jehowy, został aresztowany ponad 60 razy za prozelityzm.

... neutralność państwa: państwa nie mają prawa ingerować w wewnętrzne sprawy wspólnoty religijnej.

W 2000 Trybunał dopatrzyl się naruszenia Artykułu 9 w sprawie *Hasan Chaush przeciwko Bułgarii*. Wnioskodawcy, byli Główny Mufti bułgarskich muzułmanów i nauczyciel islamu, zaskarżyli decyzję bułgarskich władz dotyczącą zmiany lidera i statutu społeczności muzułmańskiej. Trybunał orzekł, że doszło do ingerencji w wewnętrzną organizację wspólnoty muzułmańskiej i naruszenia prawa do wolności wyznania.

Artykuł 10:

Każdy ma prawo do odpowiedzialnego wyrażania swoich opinii w mowie i na piśmie jak również do otrzymywania informacji od innych. Prawo to obejmuje także wolność prasy.

Artykuł 10 Konwencji chroni prawo do wolności wyrażania opinii, jednego z podstawowych filarów społeczeństwa demokratycznego.

Media wymagają szczególnej ochrony, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w obronie wolności wypowiedzi.

Artykuł ten chroni prawo do krytyki, wysuwania hipotez lub sądów wartościujących oraz posiadania własnej opinii.

Wolność wyrażania opinii

W PRAKTYCE, wolność wyrażania własnych opinii obejmuje...

... wolność prasy, radia i telewizji: bez wolnej i różnorodnej prasy nie ma społeczeństwa demokratycznego. Wolność wyrażania opinii gwarantowana przez Artykuł 10 ma zastosowanie także w odniesieniu do informacji lub idei, które obrażają, szokują lub niepokoją państwo lub jakąkolwiek grupę ludności. Państwa mają obowiązek stania na straży tego prawa.

W 2008 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 10 w sprawie *Lopes Gomes da Silva przeciwko Portugalii*. Vicente Jorge Lopes Gomes da Silva, który w omawianym czasie był dyrektorem dziennika *Público*, został skazany za zniesławienie. Trybunał orzekł, że wolność wyrażania własnych opinii jest szczególnie istotna w odniesieniu do prasy, gdzie granice dopuszczalnej krytyki są szersze w przypadku polityka działającego w przestrzeni publicznej.

Dla porównania, w 2009 roku w sprawie *Times*

Newspapers Ltd przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (nr 1 i 2), Trybunał orzekł, że skazanie gazety za publikację oszczerczych artykułów archiwizowanych w internecie nie stanowiło naruszenia Konwencji.

... wolność wyrażania własnych opinii przez urzędników państwowych: Konwencja chroni urzędników przed ograniczaniem ich wolności wyrażania własnych opinii ze względu na obowiązki zachowania lojalności, o ile nie istnieją nadzwyczajne okoliczności.

W 1995 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 10 w sprawie *Vogt przeciwko Niemcom*. Skarżąca twierdziła, że zwolnienie jej z pracy w służbie państwowej z powodu działalności politycznej, jako członkini DKP (Niemieckiej Partii Komunistycznej), naruszyło jej prawo do wolności wyrażania opinii. Trybunał orzekł, że zwolnienie skarżącej było niewspółmierną karą.

Artykuł 11:

Każdy ma prawo do uczestniczenia w pokojowych zgromadzeniach, jak również do zakładania stowarzyszeń i przystępowania do nich. Prawo to obejmuje także związki zawodowe.

Artykuł 11 chroni prawo każdego do organizowania się i uczestniczenia w pokojowych spotkaniach i demonstracjach, jak również prawo do tworzenia i przystępowania do stowarzyszeń i związków zawodowych.

Państwa mają obowiązek podejmowania odpowiednich kroków w celu ochrony pokojowych, zgodnych z prawem demonstracji; przepisy regulujące kwestię demonstracji na drogach publicznych nie powinny zniechęcać obywateli do korzystania z wolności pokojowych zgromadzeń.

Wolność zgromadzeń i stowarzyszania się

W PRAKTYCE,
wolność zgromadzeń i stowarzyszania się obejmuje...

... prawo do spotykania się w ramach stowarzyszenia: państwa muszą zagwarantować to chronione Artykułem 11 prawo.

W 2007 roku Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 11 w sprawie *Ramazanova i inni przeciwko Azerbejdżanowi*. Skarżący założyli organizację o nazwie "Pomoc na Rzecz Ochrony Praw Bezdolnych i Pozbawionych Ochrony Mieszkańców Baku" i zwrócili się kilkakrotnie do władz o jej zarejestrowanie. Trybunał uznał, że znaczne, naruszające ustawowe terminy, opóźnienia w rejestracji organizacji, były równoznaczne z naruszeniem prawa skarżących do stowarzyszania się.

... wolność pokojowych zgromadzeń na drogach publicznych (demonstracje): państwa muszą zagwarantować prawo do pokojowych zgromadzeń. W celu zapewnienia porządku publicznego uzasadnione jest uzyskanie uprzedniego zezwolenia od władz publicznych, jeśli prawo przewiduje taką możliwość.

W 2007 Trybunał dopatrył się naruszenia Artykułu 11 w sprawie *Mkrtchyan przeciwko Armenii*. Armenowi Mkrtchyanowi nakazano zapłacić grzywnę za udział w demonstracji w maju 2002 roku. Zauważywszy, że w czasie, o którym była mowa, nie było w Armenii ustawodawstwa regulującego organizację demonstracji, Trybunał orzekł, że ingerencja w prawo skarżącego do pokojowych zgromadzeń nie była ingerencją przewidzianą przez prawo.

Artykuł 14:

Korzystanie z praw zapewnionych przez Konwencję nie może być zależne od czynników takich jak kolor skóry, płeć, język, polityczne lub religijne przekonania czy pochodzenie.

Artykuł 1
Protokołu nr 12
– Ogólny zakaz
dyskryminacji:

Władze publiczne nie mogą dyskryminować nikogo ze względu na kolor skóry, płeć, język, polityczne lub religijne przekonania lub pochodzenie.

Zakaz dyskryminacji jest kluczowy w ochronie praw człowieka. Jest on ściśle związany z zasadą równości, która głosi, że wszyscy rodzą się i pozostają wolni i równi w godności i prawach.

Zakaz dyskryminacji można znaleźć we wszystkich międzynarodowych instrumentach ochrony praw człowieka.

Zakaz dyskryminacji

***W PRAKTYCE,
zakaz dyskryminacji ma zastosowanie
np. w przypadku...***

... dyskryminacji ze względu na orientację seksualną: państwa muszą zagwarantować, że każdy, bez względu na orientację seksualną, będzie traktowany tak samo.

W 2003 roku Trybunał dopatrywał się naruszenia Artykułu 14 w sprawie *Karner przeciwko Austrii*. Siegmund Karner zaskarżył orzeczenia austriackich sądów, według których ustawowe prawo członka rodziny do wstąpienia w stosunek najmu nie obejmowało par homoseksualnych.

... dyskryminacji ze względu na pochodzenie: obowiązkiem państw jest zagwarantowanie równego traktowania wszystkich, bez względu na ich pochodzenie.

W 2007 roku Trybunał dopatrywał się naruszenia Artykułu 14 w sprawie *D.H. przeciwko Czechom*, w której dzieci romskie zostały umieszczone w szkołach specjalnych.

... dyskryminacji ze względu na pochodzenie: państwa muszą zagwarantować zasadę równości w sprawach dotyczących pochodzenia, zwłaszcza w odniesieniu do dziedziczenia.

W 2004 roku Trybunał dopatrywał się naruszenia Artykułu 14 w sprawie *Pla i Puncernau przeciwko Andorze*. Sprawa dotyczyła orzeczeń sądu stwierdzających, że będąc dzieckiem adoptowanym Antoni Pla Puncernau nie mógł odziedziczyć majątku swojej matki, ponieważ nie mógł on być uważany za “dziecko z legalnego i kanonicznego małżeństwa”, tak jak przewidziano w woli jego matki.

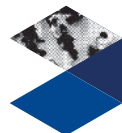

Praca własna i analiza

Podejście:

niniejsze ćwiczenia wymagają pracy własnej i mogą być w związku z tym zadawane jako praca domowa.

Mój kraj a EKPC

UMIESZCZENIE PRAW CZŁOWIEKA W KONTEKŚCIE HISTORYCZNYM

Każdy kraj ma własną historię praw człowieka: na Węgrzech, na przykład, miały miejsca powstania chłopów pańszczyźnianych (1514/1710), które w 1848 roku zaowocowały wydaniem prawa zakazującego pańszczyzny i wprowadzeniem wolności prasy. Sięgając jeszcze bardziej wstecz, w 1215 w Anglii, Wielka Karta Swobód (ang. The Great Charter) ograniczyła za pomocą konstytucyjnych środków królewską władzę. Ostatnio można zaobserwować w Europie szereg przykładów ruchów prowadzących kampanię na rzecz wolności i praw człowieka.

▮ **Podziel uczniów na grupy i poproś, by przypatrzyli się ludziom, publikacjom, sztuce, wydarzeniom i ruchom, które przyczyniły się do rozwoju praw człowieka w Twoim kraju. Jedna lub więcej grup może omówić wpływ innych krajów na sytuację w ich państwie.**

Wyniki mogą zostać wykorzystane w różny sposób:

- ◆ każda grupa może zaprezentować wyniki swojej pracy reszcie klasy
- ◆ niektórzy uczniowie mogą napisać esej dotyczący jednego z aspektów ich pracy w grupie

▮ **Zorganizuj w klasie wystawę dotyczącą praw człowieka, którą będą mogły obejrzeć inne klasy.**

ORGANIZACJE BRONIĄCE PRAW CZŁOWIEKA

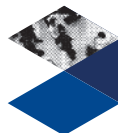
Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za zapewnienie przestrzegania praw człowieka oraz ich propagowanie. Pomimo to, że poszczególne państwa podejmują działania mające na celu ochronę praw człowieka, dużą aktywnością w tym obszarze wykazuje się także wiele organizacji pozarządowych (NGO), które na całym świecie promują, wspierają, rozwijają i chronią prawa człowieka.

▮ **Poproś uczniów, aby dowiedzieli się, jakie organizacje pozarządowe w Twoim kraju zajmują się prawami człowieka.**

Jakie są ich cele? Czym się zajmują? Kim są ich członkowie? Czy w Twoim regionie są jakieś organizacje broniące praw człowieka? Czy byłoby możliwe zaprosić przedstawicieli do klasy?

Praca własna i analiza

MIĘDZYNARODOWE ZOBOWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA

▀ **Przypatrz się powiązaniom pomiędzy międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się prawami człowieka a organizacjami tego typu działającymi w Twoim kraju.**

W ramach pracy w grupach uczniowie proszeni są o opracowanie następujących zagadnień:

- ◆ Kiedy i dlaczego Twój kraj wstąpił do Rady Europy?
- ◆ Kiedy podpisał i ratyfikował Europejską Konwencję Praw Człowieka i jakie protokoły zostały ratyfikowane?
- ◆ Na czym polega główna różnica pomiędzy Powszechną Deklaracją Praw Człowieka a EKPC?
- ◆ Kiedy podpisano w Twoim kraju Powszechną Deklarację Praw Człowieka?
- ◆ Kiedy i dlaczego Twój kraj wstąpił do Organizacji Narodów Zjednoczonych?
- ◆ Czy Twój kraj podpisał inne główne dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka?
- ◆ Jakie inne międzynarodowe zobowiązania dotyczące praw człowieka przyjęto w Twoim kraju?

TWÓJ KRAJ I EUROPEJSKA KONWENCJA PRAW CZŁOWIEKA

▀ **Jakie skutki ma fakt przynależności Twojego kraju do EKPC? Kiedy państwo ratyfikuje EKPC, konsekwencje są dalekosiężne. Kolejne zadanie wymaga od uczniów opracowania następujących zagadnień:**

- ◆ Na jakie instytucje wywiera wpływ Europejska Konwencja Praw Człowieka?

- ◆ Jakie instytucje odpowiedzialne są za zapewnienie ludziom możliwości korzystania z praw i wolności gwarantowanych przez Konwencję?
- ◆ Czy możliwe byłoby zorganizowanie wizyty w jednej z nich?
- ◆ Jakie postanowienia zawarte w konstytucji Twojego kraju przypominają prawa określone w Konwencji?
- ◆ Kto jest sędzią z Twojego kraju, który zasiada w Europejskim Trybunale Praw Człowieka i jak wygląda jego doświadczenie zawodowe?
- ◆ Czy były w Twoim kraju przypadki spraw, które były rozstrzygane w Europejskim Trybunale Praw Człowieka? Jeśli tak, jaki był ich rezultat?
- ◆ Jakie działania podejmuje Twój kraj w przypadku, gdy ma miejsce naruszenie Konwencji?

▀ **Wyróżnić można także szereg innych konwencji Rady Europy i mechanizmów, które chronią prawa ludzi. Jakie powiązania ma Twój kraj z:**

- ◆ Europejską Konwencją Praw Człowieka?
- ◆ Europejską Kartą Społeczną?
- ◆ Europejską Konwencją o Zapobieganiu Torturom?
- ◆ Konwencją Ramową o Ochronie Mniejszości Narodowych?
- ◆ Europejską Komisją Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji?

Studium przypadku – Analiza i zastosowanie tego, czego dowiedzieli się uczniowie

Czas trwania:

30 minut (na zaznajomienie się ze studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytanie) plus 20 minut (poprawa, a po niej możliwość dyskusji na poszczególne tematy).

Podejście:

podziel uczniów na małe grupy (4-5 osób). Poproś o zaznajomienie się z poniższym studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytania przy pomocy arkuszy informacyjnych. Następnie, każda grupa powinna wybrać przedstawiciela, który krótko zaprezentuje odpowiedzi grupy.

Mary Williams i jej wizerunek w prasie

Mary Williams jest światowej sławy aktorką. W 2001 roku czasopismo *Star News* opublikowało serię artykułów w których została ona skrytykowana za występ w swoim ostatnim filmie.

Williams pozwała do sądu czasopismo za zniesławienie. Skrytykowała ona zarówno same artykuły jak i opublikowane przez czasopismo zdjęcia, twierdząc, że została naruszona jej prywatność.

Sądy w jej kraju (będącym państwem członkowskim Rady Europy) uznały, że artykuły rzeczywistości zawierają oszczercze uwagi na jej temat i nakazały czasopismu zapłacić grzywnę w wysokości 7.000 euro. Te same sądy orzekły jednak również, iż w związku z tym, że pani Williams jest znaną osobistością, więc musi zaakceptować fakt publikacji zdjęć ukazujących jej codzienne życie.

Pytania:

■ Mary Williams chce odwołać się od orzeczenia sądu w sprawie publikacji zdjęć.

Czy może ona zwrócić się ze swoją sprawą do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka? Jeśli tak, to na podstawie którego artykułu (lub artykułów) może ona oprzeć swoją skargę?

■ Magazyn *Star News* chce odwołać się od grzywny, jaką został obciążony.

Czy może on zwrócić się do Trybunału? Jeśli tak, to na podstawie którego artykułu (lub artykułów) może on oprzeć swoją skargę?

■ Napisz krótkie (ok. 20 linijek) oświadczenie na następujący temat:

Czy istnieją ograniczenia swobody wypowiedzi dziennikarzy?

Studium przypadku – Analiza i zastosowanie tego, czego dowiedzieli się uczniowie

Czas trwania:

30 minut (na zaznajomienie się ze studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytanie) plus 20 minut (poprawa, a po niej możliwość dyskusji na poszczególne tematy).

Podejście:

podziel uczniów na małe grupy (4-5 osób). Poproś o zaznajomienie się z poniższym studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytania przy pomocy arkuszy informacyjnych. Następnie, każda grupa powinna wybrać przedstawiciela, który krótko zaprezentuje odpowiedzi grupy.

Pokojowa

demonstracja

Ostatni park w mieście ma zostać przekształcony w parking. Dziesięciu okolicznych mieszkańców demonstruje pokojowo w parku, argumentując, że potrzebują oni miejsca, w którym można odpocząć i gdzie ich dzieci mogłyby się bawić.

Pojawia się policja, która mówi mieszkańcom, że nie mają pozwolenia na demonstrację i że powinni rozejść się do domów. Demonstrujący siadają na ziemi i odmawiają spełnienia polecenia. Policjanci przenoszą ich siłą, raniąc kilku z nich.

Pytania:

- ▀ Czy zostały naruszone podstawowe prawa demonstrujących? Jeśli tak, to jakie?
- ▀ Czy demonstrujący mogą złożyć wspólny wniosek do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka? Określ warunki, jakie muszą zostać spełnione, aby złożyć wniosek.
- ▀ Na podstawie jakiego artykułu (lub artykułów) mogą oni oprzeć swój wniosek?

Studium przypadku – Analiza i zastosowanie tego, czego dowiedzieli się uczniowie

Czas trwania:

30 minut (na zaznajomienie się ze studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytanie) plus 20 minut (poprawa, a po niej możliwość dyskusji na poszczególne tematy).

Podejście:

podziel uczniów na małe grupy (4-5 osób). Poproś o zaznajomienie się z poniższym studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytania przy pomocy arkuszy informacyjnych. Następnie, każda grupa powinna wybrać przedstawiciela, który krótko zaprezentuje odpowiedzi grupy.

Lorenzo *jego rozwód i dzieci*

Po 12 latach małżeństwa Lorenzo składa pozew o rozwód. Jego żona nie zgłasza sprzeciwu, ale sąd potrzebuje kilku lat na wydanie orzeczenia o rozwodzie.

Lorenzo chciałby utrzymywać kontakt z dwójką swoich dzieci, ale prawo kraju, w którym mieszka nie pozwala mu na to, dopóki trwa postępowanie rozwodowe.

Pytania:

- ▀ Do którego artykułu Konwencji mógłby odwołać się Lorenzo w celu poprawy sytuacji, w jakiej się znalazł?
- ▀ Opisz drogę, jaką musi przebyć wniosek, jaki Lorenzo ma prawo złożyć do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Studium przypadku – Analiza i zastosowanie tego, czego dowiedzieli się uczniowie

Czas trwania:

30 minut (na zaznajomienie się ze studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytanie) plus 20 minut (poprawa, a po niej możliwość dyskusji na poszczególne tematy).

Podejście:

podziel uczniów na małe grupy (4-5 osób). Poproś o zaznajomienie się z poniższym studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytania przy pomocy arkuszy informacyjnych. Następnie, każda grupa powinna wybrać przedstawiciela, który krótko zaprezentuje odpowiedzi grupy.

Roberto i zatrzymanie

W 1996 roku Roberto został skazany na 20 lat więzienia za rozboje i kradzieże samochodów. Był przetrzymywany w areszcie przez 6 miesięcy zanim przeniesiono go do więzienia, gdzie miał odbyć orzeczoną karę, po jej uprawomocnieniu się.

Roberto zarzuca, że jego pobyt w areszcie był bezprawny. Skarży się ponadto na warunki, w jakich był przetrzymywany, a które uważa za poniżające. Twierdzi także, że władze więzienne czytały jego korespondencję zanim była mu ona przekazywana.

Pytania:

- ▀ Czy zostały naruszone podstawowe prawa Roberta? Jeśli tak, to jakie?
- ▀ Do jakich artykułów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka mógłby się on odwołać w celu poskarżenia się na sytuację, w jakiej się znajduje?
- ▀ Do jakich kryteriów dotyczących warunków przetrzymywania swojego klienta mógłby odnieść się prawnik Roberto?

Studium przypadku – Analiza i zastosowanie tego, czego dowiedzieli się uczniowie

Czas trwania:

30 minut (na zaznajomienie się ze studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytanie) plus 20 minut (poprawa, a po niej możliwość dyskusji na poszczególne tematy).

Podejście:

podziel uczniów na małe grupy (4-5 osób). Poproś o zaznajomienie się z poniższym studium przypadku i udzielenie odpowiedzi na pytania przy pomocy arkuszy informacyjnych. Następnie, każda grupa powinna wybrać przedstawiciela, który krótko zaprezentuje odpowiedzi grupy.

Ivan i perspektywa *deportacji*

Ivan został aresztowany przez policję przebywając w sąsiednim kraju (będącym państwem członkowskim Rady Europy). Jako że jego dokumenty nie są w porządku, sądy orzekły, że powinien on zostać deportowany do kraju, z którego pochodzi.

Ivan próbuje odwołać się od tej decyzji. Twierdzi, że należy do mniejszości etnicznej, która w jego kraju jest dyskryminowana i w przypadku, gdyby wrócił zostałby najprawdopodobniej poddany torturom lub nawet zabity przez oficjalne władze lub rebeliantów.

Pytania:

■ Czy Ivan może zwrócić się ze swoją sprawą do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zaskarżyć decyzję o wysłaniu go z powrotem do kraju, z którego pochodzi? Na podstawie jakiego artykułu (artykułów) może oprzeć swój wniosek?

■ W jakim zakresie może on złożyć wniosek przeciwko swojemu kraju pochodzenia?

Studium przypadku – Wymiana poglądów, dyskusja o prawach człowieka.

Czas trwania:

1 – 1½ godziny.

Podejście:

podziel klasę na grupy pięcio- i sześciuosobowe i przeczytaj im poniższy scenariusz. Następnie, przy pomocy podanych poniżej pytań, rozpocznij dyskusję.

Wyimaginowany kraj

“Wyobraź sobie, że odkryliście nowy, niezamieszkały wcześniej kraj, w którym nie ma żadnych praw ani zasad. Ty oraz pozostali członkowie grupy będziecie osadnikami na tym nowym lądzie. Nie wiesz jeszcze, jaki będziesz miał/a tam status.”

▀ **Każdy uczeń samodzielnie sporządza listę trzech praw, które jego zdaniem powinny być zagwarantowane każdemu mieszkańcowi tego nowego kraju.**

Poproś uczniów o porównanie list i przedyskutowanie ich w ramach swojej grupy. Następnie, grupa powinna ustalić listę 10 praw, które uważa za istotne, wymyślić nazwę dla nowo odkrytego kraju i zapisać ją razem z listą 10 praw na dużej kartce papieru.

▀ **Każda grupa prezentuje swoją listę reszcie klasy.**

W trakcie prezentacji, zapisz wszystkie prawa na klasowej jednej liście; jeśli się powtarzają, postaw obok nich krzyżyk.

Kiedy wszystkie grupy zaprezentują swoje listy, poproś klasę o zidentyfikowanie praw, które pokrywają się lub wzajemnie wykluczają.

- ◆ Czy podanie takich, a nie innych praw można jakoś wytłumaczyć? Czy można pogrupować podobne prawa?
- ◆ Jak bardzo lista odzwierciedla rzeczywistość?

▀ **Dalsze pytania mogą dotyczyć następujących zagadnień:**

- ◆ Czy w czasie trwania zadania zmieniła się lista praw, które uważasz za najważniejsze?
- ◆ Czy są jakieś prawa, które chcielibyście dodać do listy w tej chwili?
- ◆ Czy prawa człowieka są uniwersalne?
- ◆ Czy są w Twoim regionie organizacje, które zajmują się kwestią praw człowieka?
- ◆ Jakie są ich cele? Czym się zajmują? Kim są jej członkowie?

Quiz!

5

Sprawdź swoją wiedzę

1. W którym roku przyjęto EKPC?

- ◆ 1948
- ◆ 1950
- ◆ 1959

2. Ilu sędziów przypada na każdy kraj?

- ◆ jeden
- ◆ zależy od kraju
- ◆ zależy od sprawy

3. Kto może wnieść sprawę do Trybunału?

- ◆ obywatele Unii Europejskiej
- ◆ obywatele państw członkowskich Rady Europy
- ◆ każdy, niezależnie od obywatelstwa

4. Jaki jest termin wniesienia sprawy do Trybunału w przypadku gdy zostały wyczerpane wszystkie dostępne w prawie wewnętrznym środki?

- ◆ do 6 miesięcy od ostatecznego orzeczenia sądu
- ◆ do 10 lat po okolicznościach sprawy
- ◆ do roku od ostatecznego orzeczenia sądu

5. Jaki organ odpowiada za monitorowanie tego, czy państwo stosuje się do wyroków Trybunału?

- ◆ Europejski Trybunał Praw Człowieka
- ◆ Komisarz Praw Człowieka
- ◆ Komitet Ministrów

6. Które z państw nie podpisało i nie ratyfikowało EKPC?

- ◆ Turcja
- ◆ Białoruś
- ◆ Szwajcaria

7. Który z wymienionych obszarów tematycznych był już przedmiotem wyroku Trybunału?

- ◆ obrona narodowa
- ◆ ryzyko skażenia chemicznego
- ◆ bioetyka

8. Ile państw należących do Unii Europejskiej nie jest stroną EKPC?

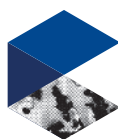
- ◆ 0
- ◆ 1
- ◆ 9

9. Kto odpowiada za realizację postanowień wyroku stwierdzającego naruszenie Konwencji?

- ◆ państwa
- ◆ Komitet Ministrów
- ◆ Trybunał

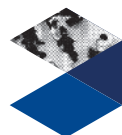
10. W ilu różnych językach może zostać złożony wniosek do Trybunału?

- ◆ w 2
- ◆ w 47
- ◆ w każdym języku, który jest oficjalnym językiem państw członkowskich

1. 1950
2. jeden sędzia
3. każdy, bez względu na obywatelstwo
4. do 6 miesięcy od ostatecznego orzeczenia sądu
5. Komitet Ministrów
6. Białoruś
7. ryzyko skażenia chemicznego
8. 0
9. państwa
10. w każdym języku, który jest oficjalnym językiem państw członkowskich

Odpowiedzi:

Inne teksty Rady Europy

chroniące prawa człowieka

Na przestrzeni lat Rada Europy opracowała szereg innych tekstów opartych na prawach gwarantowanych przez Europejską Konwencję Praw Człowieka.

■ Europejska Karta Społeczna

Europejska Karta Społeczna (1961), jej Protokół Dodatkowy (1988) i Zrewidowana Europejska Karta Społeczna (1996) gwarantują szereg podstawowych praw społecznych. Dotyczą one głównie kwestii związanych z zatrudnieniem (np. zakaz dyskryminacji, prawa związków zawodowych, prawo do pomocy społecznej), ochrony przed ubóstwem i społecznym wykluczeniem oraz prawa do godnych warunków mieszkaniowych.

■ Europejska Konwencja o Zapobieganiu Torturom

W 1987 roku Rada Europy przyjęła Europejską Konwencję o Zapobieganiu Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu. Konwencja ta uzupełnia ochronę gwarantowaną przez Europejską Konwencję Praw Człowieka poprzez ustanowienie Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom złożonego z niezależnych i bezstronnych ekspertów, którzy udają się do miejsc zatrzymań, aby sprawdzić, jak traktowani są więźniowie.

■ Konwencja Ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych

Jest to pierwszy wiążący prawnie instrument za pomocą którego chroni się mniejszości narodowe. Określa zasady, jakie muszą być przestrzegane przez państwa, które ją ratyfikowały.

Obejmują one równość wobec prawa, podejmowanie działań na rzecz zachowania i rozwoju kultur oraz ochrony tożsamości, religii, języków mniejszości i tradycji.

■ Europejska Komisja Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji

Europejska Komisja Przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji została założona w 1993 roku w celu wzmocnienia walki z wszelkimi formami rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji w Europie. Ocenia ona skuteczność podejmowanych na poziomie krajowym i międzynarodowym działań przeciwko nim i wspiera je na wszystkich szczeblach.

■ Konwencja Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi

Konwencja jest kompleksowym traktatem koncentrującym się głównie na ochronie ofiar handlu ludźmi oraz obronie ich praw. Dotyczy także zapobiegania handlu ludźmi jak również ścigania handlarzy. Stosuje się ją niezależnie od tego, kim są ofiary oraz z jaką formą wyzysku (wykorzystywanie seksualne, praca przymusowa, wymuszanie usług itd.) mamy do czynienia.

www.human-rights-convention.org
www.echr.coe.int
www.coe.int/socialcharter
www.cpt.coe.int
www.coe.int/monitoring
www.coe.int/ECRI
www.coe.int/commissioner

www.coe.int

Polska wersja broszury została opracowana przez:

Europejska Fundacja Praw Człowieka
www.efhr.eu

www.human-rights-convention.org

By dowiedzieć się więcej, odwiedź następujące strony internetowe:

Rada Europy : www.coe.int

Europejski Trybunał Praw Człowieka: www.echr.coe.int

Realizacja postanowień wyroków Trybunału: www.coe.int/execution